

13 Απριλίου 1990

Η «υπόθεση Κατίν»

Την 1^η Σεπτεμβρίου 1939, ο Χίτλερ επιτέθηκε στην Πολωνία, ξεκινώντας τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο. Στις 17 Σεπτεμβρίου 1939, στην Πολωνία που κατέρρευε, εισέβαλαν και οι σοβιετικές δυνάμεις δημιουργώντας μια μεγάλη ζώνη ανάμεσα στα σύνορα της Ρωσίας και στο τέρμα της γερμανικής προέλασης. Απασχολημένοι στο δυτικό μέτωπο, οι Πολωνοί μικρή αντίσταση προέβαλαν στους Σοβιετικούς που έπιασαν 217.000 αιχμαλώτους. Μέσα σε δυο μέρες, ο σοβιετικός στρατός έφτασε ως τα σύνορα της Ουγγαρίας στον νότο και ως την κατάληψη της Βίλνα στον βορρά.

Στις 27 Σεπτεμβρίου κι έπειτα από τρεις μέρες και νύχτες αδιάκοπου βομβαρδισμού, η Βαρσοβία παραδόθηκε στους Γερμανούς. Στις 28, Γερμανοί και Σοβιετικοί συναντήθηκαν και χάραξαν τα πια κοινά τους σύνορα, στην καρδιά της Πολωνίας.

Μετά την κατάκτηση, ο Χίτλερ διόρισε μια επιτροπή που ονομάστηκε «Γενική Κυβέρνηση της Κατεχόμενης Πολωνίας». Η πολωνική κυβέρνηση είχε διαφύγει αρχικά στην Γαλλία κι από εκεί πέρασε στην Βρετανία, όπου εγκαταστάθηκε και ανασχηματίστηκε με πρόεδρό της τον στρατηγό Βλάντισλαβ Σιρκόσκι. Δυο πολωνικές μεραρχίες μετείχαν στη μάχη της Γαλλίας, στα 1940, παρ' όλο που οι Γάλλοι είχαν αφήσει αβοήθητη την Πολωνία μερικούς μήνες πριν. Στις 5 Αυγούστου 1940, συμφωνία ανάμεσα στην Βρετανία και την εξόριστη κυβέρνηση της Πολωνίας, έστειλε Πολωνούς στρατιώτες να ενισχύσουν τις συμμαχικές δυνάμεις στην Αφρική. Από τις 15 Αυγούστου 1941, πολωνικές μονάδες δρούσαν πλάι στις σοβιετικές. Τρία χρόνια αργότερα, οι μονάδες αυτές θα ελευθέρωναν την Πολωνία. Ως το τέλος του πολέμου, 200.000 Πολωνοί πολεμούσαν στο πλάι των συμμάχων, στα διάφορα μέτωπα. Για να σπάσει την ενότητα, η ναζιστική ηγεσία έφερε στην επιφάνεια την «υπόθεση Κατίν».

Στις 12 Απριλίου του 1943, το γερμανικό ραδιόφωνο ανακοίνωσε την ανακάλυψη ομαδικού

τάφου στο δάσος του Κατίν. Ήταν θαμμένοι εκεί 8.000 Πολωνοί αξιωματικοί, τους οποίους, κατά τους Γερμανούς, είχαν εκτελέσει οι Σοβιετικοί. Η Σοβιετική Ένωση επέμενε ότι τις εκτελέσεις είχαν κάνει οι ναζί αλλά το όλο ζήτημα είχε ήδη προκαλέσει την διακοπή των σχέσεων της κυβέρνησης Σιρκόσκι με την Σοβιετική Ένωση. Ο αντικομμουνιστής πρωθυπουργός δεν ήθελε και πολλά για να πειστεί από τους Γερμανούς. Δεν έζησε να δει την δικαίωσή του με την ρωσική ομολογία του 1990: Ήταν 13 Απριλίου 1990 όταν η Σοβιετική Ένωση παραδέχτηκε επίσημα, για πρώτη φορά, ότι ήταν υπεύθυνη για την σφαγή χιλιάδων Πολωνών αξιωματούχων στο Κατίν της Πολωνίας, το 1940.

1598: Ο Ερρίκος Δ΄ της Γαλλίας που λίγα χρόνια νωρίτερα είχε επιζήσει της νύχτας του Αγίου Βαρθολομαίου, εκδίδει το Διάταγμα της Νάντης, με το οποίο παρέχονται στους ουγενότους δικαιώματα ίσα με των καθολικών.

1605: Πεθαίνει ο τσάρος της Ρωσίας Μπόρις Φεοντόροβιτς Γκοντούνοφ. Τον διαδέχεται ο Θεόδωρος Β΄.

1732: Γεννιέται ο λόρδος Νορθ, πρωθυπουργός της Βρετανίας από το 1770 ως το 1782. Με τους φόρους που επέβαλε στις αποικίες και τη γενικότερη πολιτική του, έγινε αιτίας να χαθεί η Αμερική για τους Βρετανούς.

1743: Γεννιέται ο Τόμας Τζέφερσον, βασικός συγγραφέας της Διακήρυξης της Ανεξαρτησίας και πρόεδρος των ΗΠΑ από το 1801 ως το 1809. Πέθανε το 1826.

1862: Συνθήκη ειρήνης ανάμεσα στη Γαλλία και την αυτοκρατορία του Ανάμ στην Ινδοκίνα, αναγνωρίζει την προσάρτηση της Κογκικίνας από τους Γάλλους.

1919: Η μεγάλη σφαγή του Αρμιτσάρ, στη Βόρεια Ινδία: Βρετανικές δυνάμεις δολοφονούν περίπου 300 οπαδούς του Μαχάτμα Γκάντι.

1924: Δημοψήφισμα επισφραγίζει πανηγυρικά το ψήφισμα της Δ' εθνοσυνέλευσης, που ανακήρυξε τη δημοκρατία στην Ελλάδα. Ο ναύαρχος Παύλος Κουντουριώτης αναλαμβάνει προσωρινός πρόεδρος της δημοκρατίας.

1945: Σοβιετικά στρατεύματα απελευθερώνουν τη Βιέννη. Την ίδια μέρα, οι συμμαχικές δυνάμεις βομβαρδίζουν το Τόκιο και καταστρέφουν μεγάλο τμήμα της πόλης.

2003: Σε ένα από τα πιο τραγικά τροχαία δυστυχήματα, 21 μαθητές Α' Λυκείου χάνουν την ζωή τους όταν το φορτίο νταλίκας που πέρασε στο αντίθετο ρεύμα, στο ύψος των Τεμπών, «ξυριζει» την δεξιά πλευρά του πούλμαν που τους μετέφερε. Επέστρεφαν στο χωριό τους,

Μακρυχώρι Ημαθίας έπειτα από τριήμερη εκδρομή στην Αθήνα.

2009: Σε συνολικά 5,5 χρόνια με αναστολή καταδικάζονται οι «κουμπάροι»: Είναι οι Κ. Κωνσταντινίδης έμπορος σιτηρών, που συνελήφθη στις 11 Σεπτεμβρίου 2006 με προσημειωμένα χαρτονομίσματα, ο κουμπάρος του και γενικός διευθυντής της Επιτροπής Ανταγωνισμού Π. Αδαμόπουλος και ο γνωστός ως «Πανάγος» Π. Αναγνωστόπουλος, δεξί χέρι του νομάρχη Θεσσαλονίκης Π. Ψωμιάδη. Είχαν κατηγορηθεί για απόπειρα εκβιασμού της ΜΕΒΓΑΛ, από την οποία απαιτούσαν 2,5 εκατομμύρια ευρώ.

2013: Με την ολοκλήρωση του 19^{ου} συνεδρίου του ΚΚΕ, νέος γενικός γραμματέας του κόμματος εκλέγεται ο Δημήτρης Κουτσούμπος.

Η 13^η Απριλίου στον πολιτισμό

13 Απριλίου 1742

Ο «Μεσσίας» του Χέντελ

Ο μπαμπάς Χέντελ ανήκε στο υπηρετικό προσωπικό του δούκα του Σαξ-Βάισενφελς αλλά διέθετε τα μέσα να σπουδάσει τα παιδιά του. Ο Γκέοργκ Φρίντριχ Χέντελ γεννήθηκε στις 22 Φεβρουαρίου 1685. Στα 7 του, ο μικρός Γκέοργκ έλαχε να παίξει όργανο στο παρεκκλήσι του δούκα. Το αφεντικό εντυπωσιάστηκε. Του πήρε δάσκαλο μουσικής. Στα δέκα, ο Γκέοργκ Χέντελ ήταν έτοιμος. Στα 12, έγινε βοηθός κι αμέσως μετά επίσημος οργανίστας στον καθεδρικό ναό του δουκάτου. Στα 18, πήγε στο φημισμένο ως μια από τις ευρωπαϊκές μουσικές πρωτεύουσες, Αμβούργο, αναζητώντας τη μούσα του. Η φήμη του άρχισε να χτίζεται. Στα 1710, μόλις 25 χρόνων, βρέθηκε στο Ανόβερο, διευθυντής ορχήστρας στο παρεκκλήσι του εκλέκτορα Γεώργιου. Με το «καλημέρα», ζήτησε άδεια και πήγε στο Λονδίνο. Μέσα σε δεκαπέντε μέρες, έγραψε την όπερα «Ρινάλδος» που ανέβηκε αμέσως κι έκανε πάταγο. Συμπλήρωσε εξάμηνο, όταν θυμήθηκε ότι βρισκόταν στο Λονδίνο με άδεια. Γύρισε στο Ανόβερο. Ο εκλέκτορας τον συγχώρησε. Δυο χρόνια αργότερα, ξανάφυγε με άδεια στο Λονδίνο. Αυτή τη φορά, ξέχασε να επιστρέψει. Η βασίλισσα Άννα τον πήρε στην προστασία της και του έκοψε επίδομα. Μόνο που η βασίλισσα Άννα πέθανε (1714) και βασιλιάς της Αγγλίας έγινε ο Γεώργιος Α΄, εκείνος ο εκλέκτορας του Ανόβερου. Το επίδομα σταμάτησε. Όμως, η επιτυχία που είχαν οι όπερες του Χέντελ, έκαναν τον βασιλιά να τον συγχωρήσει. Το επίδομα ξανάρχισε να του δίνεται, διπλό. Στα 1726, ο Χέντελ πήρε την αγγλική υπηκοότητα. Αφιερώθηκε στη μουσική και στον βασιλιά. Και δούλεψε το ορατόριο, μετατρέποντάς το από θρησκευτικό ακρόαμα σε δραματικό και σε εκπρόσωπο της αγγλικής μουσικής. Ήταν 13 Απριλίου 1742, όταν δόθηκε η πρεμιέρα του ορατορίου του, «Μεσσίας», στο Δουβλίνο, με τον ίδιο να διευθύνει την ορχήστρα. Η υποδοχή του κοινού ήταν θριαμβευτική. Ο «Μεσσίας» άλλωστε είναι το αριστούργημά του. Γύρω στα 1750, άρχισε να τυφλώνεται. Έπαψε να γράφει μουσική αλλά, αν και τυφλός, συνέχισε να ερμηνεύει έργα του. Πέθανε στις 14 Απριλίου 1759.

1771: Γεννιέται ο Ρίτσαρντ Τρέβιθικ, Βρετανός εφευρέτης και σχεδιαστής ατμομηχανών. Σχεδίασε την πρώτη ατμοκινούμενη αλλά μη χρήσιμη άμαξα και την έθεσε σε κίνηση τον Φεβρουάριο 1804.

1906: Γεννιέται ο Ιρλανδός συγγραφέας Σάμιουελ Μπέκετ. Εζησε στη Γαλλία κι έγινε ευρύτερα γνωστός με το θεατρικό έργο «Περιμένοντας τον Γκοντό». Βραβείο νόμπελ λογοτεχνίας το 1969. Πέθανε στις 22 Δεκεμβρίου 1989.

1963: Γεννιέται ο Γκάρι Κασπάροφ, Ρώσος σκακιστής και παγκόσμιος πρωταθλητής.

1964: Ο Σίντνεϊ Πουατιέ, γίνεται ο πρώτος μαύρος ηθοποιός που κερδίζει βραβείο Όσκαρ (με την ερμηνεία του στην ταινία «Κρίνοι του κήπου»). Το 2002 κέρδισε άλλο ένα «για τη συνολική προσφορά του στον κινηματογράφο».

2016: Ο μπασκετμπολίστας των Λέικερς, Κόμπι Μπράιαντ, αποχαιρετά το μπάσκετ παίζοντας για τελευταία φορά και πετυχαίνει εξήντα πόντους: Η ομάδα του νίκησε 101 – 96 την Γιούτα.